

Driekoningen - Jezus – de heerlijkheid van God

Markus 1.4-11; Genesis 1.1-5; Psalm 29

Rev Dr Jos M. Strengholt

Maadi 2010, Heliopolis 2012

'Epifanie' betekent openbaring van boven. Het is een van de oude feesten van de christelijke kerk. De eerste vieringen waarvan wij weten dateren uit de tweede eeuw. We noemen dit in Nederland doorgaans het Feest van Driekoningen.

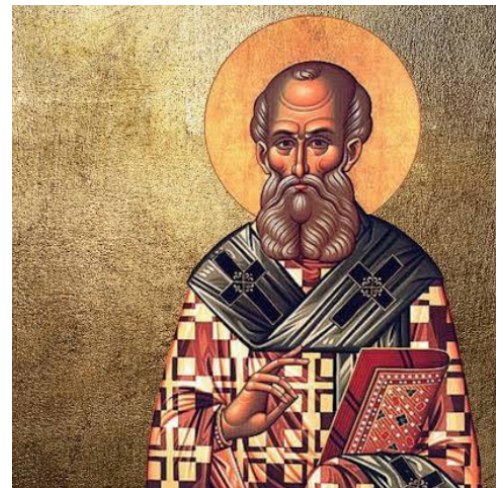
Er zijn altijd regionale verschillen geweest in de manier waarop het werd gevierd, maar de kern van het feest had altijd te maken met de openbaring van de goddelijkheid van Jezus.

Waar wij met Kerst overwegen hoe God in Jezus werkelijk mens werd, aanbidden wij Hem met Epifanie omdat Hij tegelijk ook de Zoon van God is. De oosterse kerken noemen het feest daarom *Theofanie*, de openbaring van God.

Bisschop Athanasius van Alexandrië (296-373) schrijft in een van zijn 'kerkelijke wetten' over het juiste gedrag van bisschoppen:

"Op het feest van de Epifanie van de Heere zullen de bisschoppen zich verblijden [...] want het is een dag van zegen; daarop werd de Heere door Johannes gedoopt [en daarop] verscheen onze Heiland als God, toen Hij door een wonder water in wijn veranderde."

Hij veranderde water in wijn: al vroeg in de kerkgeschiedenis werd het Bijbelverhaal van de bruiloft in Kana herdacht tijdens Epifanie. Jezus veranderde water in wijn. Dit was het eerste van Jezus' tekenen. Johannes 2:11 zegt: "Dit heeft Jezus gedaan als begin van Zijn tekenen, in Kana in Galilea, en Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem." (HSV)

Volgens sommige vroege christelijke schrijvers werd het feest vaak gemarkeerd door een herhaling van ditzelfde wonder, waarbij water in de huizen en kerken van christenen in wijn veranderde.

Bisschop Epiphanius van Salamis, in Noord-Cyprus, die enige tijd als monnik in Egypte was, schreef rond het jaar 370 dat zelfs de hele Nijl ooit, op 6 januari, in wijn veranderde. Dat zou tegenwoordig de Giannaclis en de Al-Ahram Beverage Company werkloos maken.

Naast het wonder in Kana was ook de doop van Jezus de reden om Epifanie te vieren. In dat begin van Jezus' openbare bediening werd Zijn goddelijkheid voor het eerst geopenbaard.

1. De setting van de doop

Wij zouden verwachten dat de openbaring van de goddelijkheid van Jezus een plechtig gebeuren zou zijn, iets in de tempel in Jeruzalem. Maar de heerlijkheid van Jezus werd voor het eerst geopenbaard toen Hij werd gedoopt in de Jordaan door Johannes.

Johannes kennen wij als een man met een mantel van kameelhaar en die zich voedde met sprinkhanen en wilde honing in de woestijn. In die dagen was dat niet iets voor de beschaafde samenleving van Jeruzalem.

Johannes volgde waarschijnlijk oude Joodse tradities van totale toewijding aan God – als een kluizenaar – en hij deed veel mensen denken aan de profeten van het Oude Testament, misschien aan Elia. Voor de verfijnde samenleving was hij dus niet bepaalde “in”.

Ondertussen werden de massa's van Juda en Jeruzalem door hem aangetrokken. De religieuze verwachtingen moeten hoog gespannen zijn geweest. Het land werd bezet door Romeinse legers. Sommige gewelddadige bevrijdingsbewegingen strenden tegen Rome. Apocalyptische predikers beloofden grote veranderingen en vuur en oordeel over Gods vijanden. Geen wonder dat velen zich lieten dopen en vergeving zochten.

Markus zegt: “En heel het Judese land en al de inwoners van Jeruzalem liepen naar hem uit.” (Markus 1:5, HSV)

De massa kwam. Lukas gebruikt dat woord ook. Voor de religieuze leiders had “de massa” een negatieve klank; het was het *plebs*. Dat waren mensen die niet leefden volgens de fijne regels van de wet. Voor hen was geen plaats in het religieuze leven van Israël.

De vrome leiders raakten zulke mensen niet aan, want elke aanraking kon je onrein maken. Je kon immers iemand aanraken die een vrouw had aangeraakt in haar onreine dagen. Dat maakte je een week lang onrein.

Johannes predikte dat iedereen zich moest laten dopen en riep op tot bekering en vergeving van zonden. En de massa kwam. In moderne termen: een opwekkingsbeweging.

De kerk van Johannes groeide als kool... maar Johannes stichtte geen kerk. Hij wees juist op Iemand anders die na hem zou komen: Degene die zou dopen met de Heilige Geest, niet alleen met water.

Toen kwam Jezus. Met Epifanie zien wij Zijn heerlijkheid. Toen Hij gedoopt werd, scheurde de hemel open, en de Heilige Geest daalde op Hem neer in de gedaante van een duif. En er klonk een stem uit de hemel:

“Jij bent Mijn geliefde Zoon, in Jou heb Ik Mijn welbehagen!” (Markus 1:11, HSV)

De kerk spreekt vanaf het begin over Vader, Zoon en Heilige Geest als één God.

In de oosterse kerken wordt op 6 januari de Troparion gezongen:

Toen U, o Heere, in de Jordaan werd gedoopt,
werd de aanbidding van de Drie-eenheid openbaar.
Want de stem van de Vader getuigde van U
en noemde U Zijn geliefde Zoon.

En de Geest, in de gedaante van een duif,
bevestigde de waarheid van Zijn woord.

Wij belijden dat Jezus de Zoon van God is, één met de Vader en de Heilige Geest. Hij is God uit God, Licht uit Licht.

Zelfs Genesis 1 getuigt daarvan: “In het begin schiep 1) God de hemel en de aarde.” (Genesis 1:1, HSV) De 2) Geest van God zweefde over de wateren, en God 3) sprak – en er was licht.

3. Voor alle mensen

Waarom laat de Zoon van God Zich dopen? Hij had geen bekering nodig.

Hij deed dit omdat Hij vanaf het begin van Zijn bediening één wilde zijn met de mensen. Hij kwam om de zonden van de mensheid te dragen. In Zijn doop begint de weg die eindigt in het kruis.

In de ogen van velen verontreinigde Hij Zich door zich te mengen met de massa. Maar integendeel, Hij reinigt de onreinen. Hij raakte melaatsen aan, zondige vrouwen, onreine mannen – en zij werden rein.

Wat een troost: wij, onvolmaakte mensen, worden volledig door God aanvaard om Zijn liefde te ontvangen.

Hij daalde af, opdat Hij ons zou opheffen. Eerst in de doop, later in het kruis.

De massa die toen kwam om zich te laten dopen, is dezelfde massa die later zou roepen: “Kruisig Hem!” Zo volatiel zijn onze religieuze gevoelens.

Het evangelie is dat Jezus werkelijk de mensen opzoekt: mensen met hoogte- en dieptepunten, vandaag toegewijd, morgen weer op een hatelijk dwaalspoor.

Psalm 29 zegt:

“Geef de HEERE, machtige heersers
geeft de HEERE eer en macht.
Geef de HEERE de eer van Zijn Naam,
buigt u voor de HEERE neer in Zijn heerlijke
heiligdom.” (Psalm 29:1-2, HSV)

De eerste machtige heersers die Hem aanbaden waren de wijzen uit het oosten, we hebben hen de drie koningen genoemd. Zij kwamen waarschijnlijk uit Babylon (het huidige Irak). Zij waren onder de eersten die het evangelie ontvingen.

Epifanie, Driekoningen, is daarom een zendingsfeest. Het goede nieuws moet de wereld in.

En later werden zelfs de vijanden van Jezus Zijn volgelingen. Duizenden kwamen tot geloof na Zijn opstanding.

Conclusie

Wij delen in Zijn missie. Onze zwakheid is geen hinderpaal, maar juist de plaats waar God werkt.

Johannes beloofde de Heilige Geest. En wie in Jezus geloven, ontvangen die Geest als blijvende Helper.

Wij mogen leven uit die gave:

God de Vader zond Zijn Zoon.

De Zoon omarmde de mensheid en bracht vergeving.

De Heilige Geest is met ons.

Wat een feest om te vieren.

+ In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.